

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 e
 Helyben készen hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 e
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

Asszonyok részére nem vállalkozik
 vagy megírására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Majláth püspök beszéde.

— Elnöki megnyitó a Sz. István-társulat közgyűlésén. —

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mélyen tisztelt közgyűlés. Rohanó haladással törnek előre és hatalmas erővel akarnak érvényesülni korunk irányesszéi. Humanizmus, egyének gyámolítása, jogok kiterjesztése, műveltség általánosítása, elhagyottak telemelése a kor irány eszméi: ugyanazok a gondolatok, a melyeket legelőkeltebben az evangelium fejezt ki, a melyeknek sohasem élt lelkesebb és tökéletesebb szószólója az Ur Jézusnál, a melyeknek letéteménye az egyháznak legdrágább öröksége és a melyeknek fenntartása és továbbadása ugyanazon egyháznak legesenőbb kötelessége.

Ezer kötelék fűzi ezen irányesszméket a kereszténységhez, ez a forrásuk, ez a termőtalajuk és mégis szomorúan kell beismernünk, hogy a rohanó haladásban, ebben az érvényesülésre elemi erővel törő iparkodásban nem mi járunk elől, nem az egyház vezet. Vélünk szöges ellentétben álló, a szent kereszténységre halálos gyűlölettel tekintő egyének és intézmények kicsavarták kezünk közül az évezredek óta teljes kötelességtudással és sok dicsőséggel hordozott vezéri zászlót.

A haladás hajójának ormáról leszakították az irányt jelző szentkeresztet. Az anyagi és szellemi föllendülés, a tökéletesedés, a nemezebb formák, a társadalmi élet utána törekvő érzések nem bennünk, nem a Krisztus evangéliumának tolmácsaiban látják hivatott és követett vezéreiket. A népizgatás, az életbölcselet, az életfeltételekkel vívott küzdelem sokat magyaráz ebből az elpártolásból, ebből az irány és vezér változtatásból, de hátramaradásunkat, a vezéri szereptől való kiűzetésünket mégsem lehet egészen és kizárólag ezeknek a rovására írni. Nagy rendszerek közönségesen nem akkor hanyatlanak; amikor az ellenük folyó támadások erősebbek lesznek, mert a sub pondere crescit palma mondás igazsága a mai világban igen szembeeszkő, nem a támadás, — hanem a belső meglazulásnak a rendszer alapjainak alkotó igazságok fényének elhalványulása vonja maga után a hanyatlást.

Nem csupán a filozofusok, életbölcselek, sociológusok, vagy szocialdemokraták támadása miatt maradnak le embereink, a haladó intézmények a világ képét átforgató mozgalmak éléről, nem, hanem saját gyöngeségünk láza, az erők megfogyatkozásának bennünk lappangó nyavalyája, a mely miatt az emberiség haladásának új irányt, új iramodást szabni nem tudunk.

Ismerjük be, hogy van fogyatkozásunk, van molasztásunk és a jóakarát sincs meg mindég s azután lassanak bennünket is még olyan munkában, a melynek a világiak szives és lelkes odaadással lesznek részesei, amint dicső Szent István királyunk is apostol volt az apostolok között, amint ebben a társulatban is jeles világiak vezetői 55 éven át társai, sőt vezetői voltak az egyház tudományos apostolkodásának. Gyöngeségünk egyik legfőbb oka a papság egy részének mondulatlansága. Körülöttünk forr, pezseg és rohamosan szabadul régi formáitól a társadalom, sivatark forradalmi erejével eszrelgeti korlátait az élet és mindent összetett közel nézünk, mintha az utolsó 4—5 század anyagi és szellemi átalakulásai még mindég az idők mélyében rejtőznének. Látjuk a fiatalos erővel nagy cselekedetekre gyürkőző mozgalmakat, látjuk, a jogok kiterjesztésének, a kultúra általánosításának és a humanizmusnak a társadalom minden rétegét átölelő akcióját. Látjuk, hogy a forrongás sajkáját minő szélesben viszi előre az áradat, míg intézményeink, mint az áradás által elborított tornyok és fák szomorúan egymagukban állva mersednek ki a vidék egyhanguságából.

Régen az egyház állt az élön minden világboldogító mozgalmaknak, a szellemi és anyagi haladás kohói a klastromokban, a püspöki vár

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Lakodalom van a mi utcánkban.

Irta: Véssey Kálmán.

Vasárnap este volt; szép holdsugáros nyári este. A csillagok milliói kigyulladtak, a lég balzsamos illattal volt tele — az akácia akkor másodszer virágozott.

Ünnepélyes csend borult a falu fölé. Csapán a bíró házában volt vig az élet. Muzsikált a cigány, perdültek a párok s a legények vig kurjántása hallott. S mikor a cigány néha-néha elhallgatott egy pillanatra, kiballatszott az át-elemben lévő kocsmából egy legénynek, bus, szomorú nótája sirva, keseregve:

— Lakodalom van a mi utcánkba,
 Ide hallik a muzsika szólása,
 Hivatalos vagyok oda én is,
 Nem mennék, ha százszor izonnék is.

Aztán ismét megszólalt a cigány. Huzta fáradhatatlanul, mert tudta, hogy ma olyan lakodalmon muzsikál, melynek híre hét falura terjed. És igaza is volt, mert az öreg Bodor Pál mindent megtett, hogy azt a napot, melyen vágyának netovábbja valóra válik, méltóképp vagyónához képest ünnepelje meg. Hiszen azért írárt, azért dolgozott egész életében, azért ra-

kott garast garasra, hogy, hogyha majd Erzsike nagy lesz és úgy ahogy szerette volna, urhoz megy férjhez, hát illendőképen tarthasson lakodalmat. Most ennek az ideje elérkezett.

A falu fiatal jegyzője ma esküdt meg a gazdag bíró lánnyal, a falu szép Erzsikéjével.

Bent az udvaron a tornác alatt hosszú asztal mellett ott ült a bíró az öregekkel pipaszó mellett vigán kocogtatva. Ott van köztük a fiatal férj is a falu jegyzője. De az már nem sok vizet zavar; arca izzik a sok szesztől. Fáradtan könyököl az asztallapra s maga elé bámul bambán, pityókosan. Nem törődik ő már semmivel. Nézete szerint ő már boldog ember. Pénze lesz elég, adóságait kifizetheti s ami szintén nem a legutolsó, lesz szép, csinos felesége is...

Az udvaron táncoltak a párok. Mindenki oly vigán, olyan boldognak érezte magát, csak az, kinek a legvidámabbnak, legboldogabbnak kellett volna lenni, az nem örült, csak az volt bus, boldogtalan. Ott táncol a legényekkel a cigány előtt. Táncol, mert kell ezt tennie, de arca oly halovány, olyan fájó érzést tükröz, ami egy cseppet se illik a műtuskoszorúhoz. Néha-néha összeressen. Egy könyvcsepp ül ki szeme szegletén, de azért táncol sorba a legényekkel, nem akarja, hogy észre vegyék azt, amit a szívében hordoz.

Igy ment ez vagy éjteltájig. De akkor már nem bírta tovább, szíve összerorult s úgy érezte, hogy összerogy. Megköszönte hát a táncot, s ha újra hívják, azt elelte, hogy nagyon eltáradt, pihenni szeretne s aztán mikor nem látta senki, kisompolygott a ház elé a kiskertbe, a rózsák alá, leült a padra s a rég visszafojtott zokogás teljes erővel tört ki rajta...

Itt zokogott egy jó darabig, aztán letörölve menyasszonyi fátyolával könnyáztott arcát, szivettépp arccal nézett fel a csillagos égre. Elmerengett... Lelke a multba szállt, mikor ő még a kis Erzsike volt, mikor még játszott a réten, az erdőszélen, a nagy hárs alatt, azzal a mindég szomorú fiúval, a szomszédék fogadott fiával, Pistával.

Gondolatban most is ott van kint a hárs alatt. Ott ül mellette Pista, az ő bus két fekete szemével.

A fiu rá néz könnytel szemekkel s siró hangon, az árvák szivigható szavával szól hozzá:

— Ma megint azt mondták nékem: Te kegyelem kenyéren él. Mért is élek én hát, vagy mért nincsen nékem is apám, anyám, akik szeretnének, akik megölelnének.

A fiu sirni kezdett. S ő vigasztalta:

— Ne sirj, látod nekem sincs anyám, no, meg én... én szeretlek téged.

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad, cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszővet gyárosok,

magyar királyi udvari szállítók

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

A tavaszi és nyári idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszővetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyeg, perzsa indus és smyrna minőségben.

Nagy választékban raktárunkon a »Haas«-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, ló-pokrócokban nagy raktár.

Szabott árak!

körül működtek, tudományok, politikának, társadalmi mozgalmaknak az egyház tüste ki a legmodernebb célokat és e célok megvalósításának tábornagyjai és kőskatonái az új eszmék templomainak tervező művészei és munkásai az anyaszentegyháznak voltak engedelmes és szeretetteljes gyermekei. A világ megszokta, hogy a kösj minden radikális mozgalmának utlevélén ott lássa az egyház legitimációját, bizott bennünk, jött utánunk, míg ma e bizalmat megöli, a követési vágyat lelakasztja a társadalomban az a tudat, hogy embereink nagy része a *quies non movere elvet* megfelelőbbételetlen életigazságnak vallja. Az apostolokból mondhatnám kasztemberek váltak, akik nem szeretik, hogy fülükbe harson a kor szava, mert ez savarna nyugodt kényelmüket, a melyhez pedig, egyhiszik, *beneficiumokkal* jogot nyerték. Ez improduktív gondolkodás nem erjesztő kovász, nem életerőtől duzzadó mustármag, nem a föld sava, rájuk vonatkozik az evangélium szava, mely így hangzik: mikor mindenedet megtetted, ami parancsolva van neked, mondjad, haszontalan szolgád vagyok, amit meg kellett cselekednem, csak azt cselekedtem.

Ennek a hatalmi érzésnek és kényelemkeresésnek a következménye az egyházi rendben a demokratikus gondolkodásnak és érzéseknek az elhanyagolása. Nem a közönséges értelemben vett demokrácia gondolatának hiányát fájlatom, mert ezt a demokráciát mindig helyettesíthetem a demagogia nevével, hanem azért a demokráciáját, a melynek törvényt adott az evangélium alapítója az Ur Jézus, dajkája az egyház. Azért a demokráciáját, a melynek elvei szerint Istenhez való viszonyunkat illetőleg egyháziak és világiak mind Ő érte, az Ő dicsőségére teremtetünk, egymáshoz való viszonyunkat illetőleg pedig az egyháznak, papok és szerzetesek arra hivat-

S aztán hogyan tört az ő szeméből is elő a könny s hogyan zokogtak egymásra borulva, ők, a két árva szomorú gyermek.

Megjelenik aztán előtte az a szép, büvös illattal teli tavaszi este, mikor később, midőn már nagyobbak lettek, itt ültek ezen a padon, nézve a göncölszekerét, a fiastyukot. Hogyan vallották be egymás szerelmét. Érezi ajkán azt a forrón édes első szerelmi csókot s hallja keblén dobogni azt a másik szívet, az első ölekezésnél. S az esküt, mely alatt egymásnak örök hűséget fogadtak.

Hallja apja dorgáló szavát, amint mondja: — Hát azért neveltelek, azért izzadtam a garasokért, hogy egy ily fattyuval add össze magad?

Átéli azt a sok szenvedést, mit elviselnie kellett azért, mert hallani sem akart az érzékes jegyzőről, mert nem akart nejevé lenni, mert mást szeretett, másé volt a szíve. S most itt van. Legyőzték. Apja kérésének, követelésének engednie kellett, de már megbánta bűnét. Megszeretne halni, mielőtt vagy az első, vagy a második esküjét megszegné.

Bent a korcsmából most újra kihallik ez a szomorú ének:

— Ha az a lány koporsóban volna
Szegény szívem tán nem is gyászolna.

vák, hogy az apostol leghelyesebb kifejezése szerint mindenknek mindene legyenek, hogy mindeneket Krisztusnak megayerjenek. Az egyházi rend tehát nem áll a világiak millióin kívül és nem is rendeltetett a világiak leigázására, hanem vezetésére az evangélium nyomain. Nem a világiaknak kisarcolására, hanem anyagi és erkölcsi érdekeiknek megvédésére, tovább fejlesztésére.

Az apostoli lelkület helyére lépő kényelmesebb hatalmi érzés, ennek az együttérzésnek, ennek az egy hus egy vér értelmű nemes demokráciának, ennek a Jézus Krisztus által világunkon először hirdettet, verejtékes dicsőségtől ékes evangéliumi demokraciának elhanyagolását jelenti. Ennek következtében üdvözítők szavaival átértését, átélését és tőkép példaadással való terjesztését, egy mindenkben erőtlén sekélyes, hogy úgy mondjam *iparszerű működés* váltja fel, javítsunk-e gyengeségünkön, egyházunk újra vezet! A mozdulatianságot váltsa fel ismét eleven élet, katolikus férfiaság, művelt, tanult egyháziak ne hiányozzanak az új világ egy mozgalmának éléről sem. Az evangélium igazságainak megvalósításában ne engedjük magunkat senki által megelőzni. Ha az emberiség azt látja, hogy mint évszázadokkal ezelőt, ma ismét az egyház szolgálja terjesztik mindenfelé legbuzgóbban az igazság, a méltányosság, emberszeretet, kultura elveit, ha ismét, minket látnak a szegények, az elnyomottak felemeléséért folyó harc tűzvonala; ha bárhova fordulnak, mindenütt az egyház gyámolító, segítő karjainak gyöngédségét éreztetik, akkor hiábavaló lesz minden igazság. Tényeink fogják megcáfolni az ellenfél sokszor igazságtalan kifakadását. Az apostoli lelkületben el kell tűnnie az érzék és minden szűkebb érdekeknek. A lelkek önzetlen szeretete, kritériuma ezen apostolkodásnak. Ha Krisztus ösvényein járunk, akkor a jövő századok szabadságra,

Az asszonynak, kinek szívet csordultig megtöltte a keserűség, a fájdalom utolsó megpróbáltatása volt ez a bus melódia. Hallatára megremegett az arca. Homlokán lázongtak az erek s csak nézett, nézett át a korcsma felé merev szemekkel . . .

A dal elhallgat . . . A korcsma ajtaja kinyílik, kilép rajta Pista, szemében a düh, a haragvó bosszu ég az iránt, ki hite szerint megcsalta őt, eldobta magától azért, mert csak paraszt volt. Annak »ur« kellett. De nem lesz az övé!

Csendes léptekkel tart a biró háza felé. Szívében szörnyű bosszu gondolata forr. Ujjai öklöbe szorulnak.

Oda ér a kis rácsos ajtóhoz . . . Megáll . . . Észreveszi az asszonyt. Odalép hozzá, hogy végezzen vele. Mint egy vadállat, ki vérszapot érez rohan az asszonyra vérben forgó szemekkel s vasmarka torkon ragadja. Még egy szoritás s a szépséges Erszike meghal.

Egyszerre, mintha villamosáram érte volna a férfit, felordít hangját visszatartva, meglátva az asszony könnyeit.

Te sírsz? Erzsike te sírtál?

Az asszony nem szól semmit, hanem megragadja azokat a kezeket, melyek előbb még fojtogatták s csókolja vadul, szerelmesen . . .

boldogságra való törekvéseinek ismét az anyaszentegyház maga ad nyomatékot és a haladás Krisztus egyházának érdemeit gyarapítja.

A jó hadvezér mielőtt csatára kőszülne, először önmagával a maga seregével jön tisztába. Mi se várjuk, hogy hibáinkra mások figyelmeztessenek. Ha megismerjük a magunk bajait, ha megszüntetjük az akcióképességünk gyökereit elmetelgető fogatkozásait, ha vissza tudjuk szerezni az anyaszentegyház apostolainak régi lelkületét, akkor ismét az egész emberiség és különösen édes hazánk haladásának irányát mi szabjuk meg s ha e haladás törekvéseinek utmutatást keres, ismét csak Nagy Konstantin keresztjéhez fordul: annak a jelében fog dolgozni, harcolni és győzni.

Pap és világi ne nézzenek többé farkas szemet egymással, hatalmi szempontok emlegetése ne gyöngítse az együttérzést. A belső lelki megújulásnak, ennek a bizalmas és eredményes együttműködésnek reményében örömmel nyitom meg fővédnökünk, a bitoros hercegprimás ő eminenciájának megbízásából a Szent István-társulat ötvenötödik rendes közgyűlését.

A királyi kihallgatások.

A kihallgatások első napján három államférfit fogadott a király *Andrássy Gyula* grófot, az alkotmánypart elnökét és a két házelnököt *Dessenffy Aurél* grófot és *Justh Gyulát*.

E kihallgatások után kettő már biztosnak látszik, hogy a kibontakozás csak *ideiglenes megoldás* formájában és csak *hatvanhetes alapon* jöhet létre. Ez utóbbi a király határozott akarata s ebből következik az előbbi, hogy t. i. ilyen alapon és formában most csak ideiglenes állapotot lehet teremteni, ez is nagy próbaköve lesz a függetlenségi párt sokszor hirdetett kormányképességének.

A válságról szóló mai értesüléseink a következők:

Ma kezdődött meg a királynál a politikások fogadtatása. Váratlan szenzációval. Az előre megállapított sorrend ellenére az uralkodó délelőtt tizenegy órakor gróf *Andrássy Gyula* belügyminisztert, az alkotmánypart vezérét fogadta.

Az audiencia meghívás folytán történt. *Andrássy* teljes óra hosszát időzött a király dolgozószobájában s pontban tizenkét órakor hagyta el a várat. Kihallgatásáról a sajtó képviselőinek nem adott felvilágosítást.

Andrássy kihallgatása óriási feltűnést keltett a politikai világban, ahová annak híre eljutott. Általában összeköttetésbe hozzák a koronának azzal az elhatározásával, hogy a kibontakozást *hatvanhetes bázisra* kívánja helyezni.

Utána az országgyűlés két házának elnökei, gróf *Dessenffy Aurél* és *Justh Gyula* jelentek meg az uralkodó előtt, hogy a válságban való kibontakozás dolgában tanácsot szolgálgjanak. Az első közülök, aki pont fél 1 órakor megjelent a budai várban, a főrendiház elnöke.

Tennisz

színes női

színes gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

Desseffy az audiencia előtt felkereste **Wekerle** Sándor miniszterelnököt, s husz percig időzött nála. A király az audiencián gróf **Desseffy** Aurél főrendiházi elnökkel határozott formában közölte, hogy olyan megoldást, melynek függetlenségi kormányalakítás az alapja, nem akceptálhat.

Justh Gyula fél kettőkor ment a királyhoz. A Ház elnöke délelőtt a képviselőházban volt, ahol számos látogatást fogadott.

A király nem ellenzi a bankot?

Justh Gyulát fél két órakor 35 perces kihallgatáson fogadta a király. A kihallgatás után **Justh** azonnal beszélni kezdett az újságírókkal, akiknek a következőket mondta.

— Nem igaz az, hogy a király már állást foglalt volna az önálló bank kérdés dolgában. Szó sincs róla, a király még nem döntött. Hogy hogy történt a kihallgatás? Amikor megjelentem ő felsége előtt az uralkodó így szólt.

— Kérem tessék elmondani, hogy mi a véleménye a helyzetről.

Erre én eladtam az én ismeretes nézetemet és azt, hogy az ország tulajdoni része osztozik velem. A király erre azt mondta, hogy sokan vannak Magyarországon olyanok, akik vessedelemnek tartják az önálló bankot. Ezt azonban azért mondhatta az uralkodó, mert eddig mind olyanokat fogadott, akik ellene vannak a banknak. A király egyébként meg fogja fontolni a dolgot és aztán fog határozni. Ha a királynak már megvolna az álláspontja úgy, mint korábban a katonai kérdésnél, úgy most is kijelentette volna, hogy nem engedélyezi a bankot. Döntés a közelben nem várható. A válság még hosszú ideig fog tartani.

Egyébként ma már minden vonalon a az nézet általános, hogy a király mostani budapesti időzése alatt nem lesz döntés s ha az uralkodó később határoz is, csupán ideiglenes megoldásról lehet szó, mert sem a politikai helyzet, sem a pártközi viszonyok nem alkalmasak hosszabb időre való kibontakozásra. Az átmeneti kabinet feladata a választói reform megalkotása. S itt csak az a kérdés, ezt a kormányt az uralkodó a függetlenségi pártból küldi-e ki vagy sikerül-e az új pártalakulás és ezzel az új parlamenti többség létrehozása.

A függetlenségi álláspont.

A függetlenségi párt hivatalos lapja, a **Budapest** ma feltűnő formában kiadott cikkben foglalkozik a válsággal a párt szempontjából s a többi közt ezeket írja:

A függetlenségi párt nem hajlandó kormányvállalkozásra másképpen, mint határozottan körvonalozott feltételek mellett. Most, a mikor a válságból való kibontakozás kereséséről van szó, elsősorban azt kell eldönteni, hogy ideiglenes, vagy pedig állandó kibontakozás kerestessék-e? Attól tartunk a fenforgó viszonyok közt, hogy állandó kibontakozás feltételeit ez időszerint alig lesz lehetséges megtalálni és valószínűnek látszik, hogy csak ideiglenes megoldás módjait lehet és kell keresni. A függetlenségi párt jól tudja, hogy **Kossuth** Ferencz mindent, amit becsülettel és az elvek iránt tartós hűség mellett lehet, megtesz avégből, hogy a megoldás lehetőleg legyen. Arról is meg lehet és meg van győződve a függetlenségi párt, hogy vezére bármennyire is törekszik a megoldás után, ezt csak oly értelemben akarja, hogy ne hozzon a nemzetre semmi vereséget, megaláztatást, sőt csüggedést sem.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, csütörtökön délután tartotta meg rendes havi ülését.

A rendes folyóügyeket tárgyalták le, csupán egy kavics-panama vád keltett némi élénkséget.

A dolog érdeméhez nem szólunk, csak rámutatunk arra, hogy dacára a tíz év előtti nagy kavics-panamának, továbbra is gondatlanul kezelték a kavics szállítást. A polgármester intézkedett ennek a megváltoztatására.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Glass Antal főispán elnökölt. Jelen voltak: **Rimler** Károly polgármester, **Bordó** Ferenc főjegyző, **Dr. Thury** László v. főügyész, **Dr. Baróthy** Ákos v. főorvos, **Varró** Domokos műszaki tanácsos, **Vasady** Lajos kir. tanfelügyelő, **Major** Lajos kir. pénzügyigazgató helyettes, **Baróthy** Pál kir. ügyész, **Mezey** Mihály, **Dr. Horváth** Géza, **Dr. Várady** Zsigmond, **Dr. Berkovits** Ferenc, **Kanta** Jenő kir. főállatorvos, **Rádl** Ödön, **Dr. Konrad** Márk, **Dr. Kurländer** Ede, **Dr. Cserecsnyés** Béla jegyző.

Az ülés megnyitása után a polgármester havi jelentését terjesztette elő.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A belényesi vasut menetrendje.

A polgármester jelentése után felszólalt **Dr. Horváth** Géza s kifejtette, hogy a belényes-vaskövi vasútvonalon most május 1-én életbe lépett új menetrend mennyire sérelmes, mert az eddig Nagyváradról reggel indult vonat most éjjel 2 óra után indul. Ez káros Nagyvárad forgalmára, mert azt csökkenti. Sérelmes továbbá a vasútvonal egész vidékére, mert csak egyszer lehet napjában közlekedni, mivel a hajnali vonatot alig lehet igénybe venni. Indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság írjon fel a kereskedelmi miniszterhez oly irányban, hogy a mostani hajnali vonatot az eddigi időben indítsák, vagy pedig a menetrendben felvett, de üzembe nem helyezett harmadik vonatot léptesse életbe.

Az indítványt egyhangú helyesléssel elfogadták.

Egy kis kavics-panama vád.

Ezután **Zana** Ágostonnak egy felebbezése került tárgyalásra.

Az elmúlt évben **Zana** Ágoston vádat emelt a városi mérnöki hivatalban, hogy a városi mérnöki hivatal egyes alkalmazottait, az utmestert és utkaparót a kavics szállításoknál megvesztegették.

A polgármester megindította a vizsgálatot, amelyben **Nagy** János és **Szántó** Ferencz volt városi kavicsszállító vállalkozók azt állították **Bugye** Mátyás utmester és **Tóth** János utkaparó szemébe, hogy előbbinek 39 forint, utóbbinak pedig 5 forint adtak, ajándékképpen. Az utmester továbbá azt hangoztatta előtük, hogy csak akkor veszi át a város a kavicsgarmadákat, ha ő, az utmester, azokat nem kifogásolja. Ezekkel szemben úgy **Bugye** Mátyás utmester, mint **Tóth** János utkaparó tagadják, hogy bármilyen is valaha egy fillért kaptak volna bárkitől is.

A polgármester a vádat nem látván beigazolva, a vizsgálatot megszüntette s egyben utasította az utmestert és utkaparót, hogy a vádaskodók ellen rágalmazásért tegyék meg a lejjelentést. Felebbezés folytán került az ügy a közigazgatási bizottság elé.

Dr. Cserecsnyés Béla főtanácsnok referálta a komplikált ügyet a határozati javaslatot terjesztette elő, hogy a polgármester határozatát hagyják jóvá s a felebbezést utasítsák el.

Baróthy Pál kir. ügyész elfogadja a javaslatot, de kifogásolja, hogy a polgármester utasítsa az illetőket a rágalmazási per megindítására. Ezt vagy ők maguktól indíthatják, vagy a polgármester indíthatja meg.

Dr. Thury László városi főügyész más véleményben van. Megvesztegetés nem történt, de az be van igazolva, hogy mindketten pénzt fogadtak el zsarolás útján. Indítványozza, hogy **Bugye** Mátyást 100 korona, **Tóth** Jánost pedig 20 korona pénzbüntetésre ítéljék.

Rimler Károly tagadja, hogy beigazolva lenne a két városi alkalmazott bűnössége. Konkurrensnek emelték a vádat. Ha azonban arra az álláspontra helyezkedik a közig. bizottság, hogy be van igazolva a vád, akkor súlyos büntetés kell s az iratokat a kir. ügyészséghez tegyék át.

Rádl Ödön hozzájárul a felmentéshez, mert bűnös megvesztegetés nem forog fenn, de annak a jelensége látszanak feuntorogni, hogy ajándékot fogadtak el; ezt pedig bünteti a törvény, miért is ennek megállapítása végett az iratokat tegyék át az ügyészséghez.

Baróthy Pál ellenzi a vizsgálat folytatását. Elfogadja a polgármester határozatát, azaz, hogy a rágalmazásért a polgármester indítsa meg az eljárást.

Többek hozzászólása után **Zana** felebbezését elutasították s a polgármester határozatát jóváhagyták, a kir. ügyész módosításával.

Dr. Thury László városi főügyész különvéleményt jelentett be.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A Gyermek-kórház múlt évi működése.

Nagyvárad város egyik legidősebb intézményének a **Szarovszky**-alapítványi városi gyermek-kórházának tegnap volt a beszámolója, az igazgató-választmány ülésén.

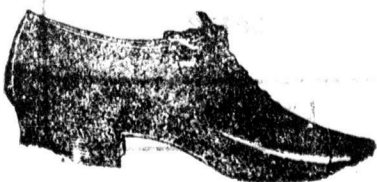
Az intézetet vezető igazgató-főorvos jelentése élénk világot vetett arra a hasznos és áldásos működésre, melyet a gyermek-kórház az elmúlt évben is kifejtett.

Az ülésen, a polgármester távollétében **Dr. Konrad** Márk elnökölt s **Dr. Horváth** Géza, **Dr. Vicskics** Gyula, **Stark** Gyula, **Szűcs** Géza főszámvevő, **Dr. Schiff** Ernő vezérigazgató és **Dayka** Endre jegyző voltak jelen.

Az ülés megnyitása után **Dr. Schiff** Ernő igazgató főorvos ismertette a gyermek-kórház hatodik esztendejének működését. Az ismertetés nem volt száraz statisztikai adatok elősorlása, hanem eleven színes képet nyújtott a nemes intézményről, annak betegeiről, orvosairól, ápolónőiről, jöltevőiről, az intézet nagy méretű fejlődéséről és bepillantást engedett annak jövőjébe.

Az elmúlt évben kezelték 2920 bejárt beteget (tavaly 2790). Fekvő beteg volt 384, ezek közül belgyógyászati eset volt 257, sebészeti 100, szembeteg 23, tülbeteg 4, közülök helybéli 283, vidéki 101. Az ápolási napok száma 11817. Átlagos beteglétszám 324. Meggyógyult 250, javult 62, javulatlanul elbocsátott 20, meghalt 22.

A kórházban az első hat évi fennállása alatt összesen 11904 bejárt és 1757 fekvő beteg gyermek lett gyógykezelve; utóbbiak összesen 53896 ápolási nappal, egy egy fekvő beteg átlagos ápolási időtartama 30 nap volt. Az 1757 fekvő beteg közül elbocsátott 1602, meghalt 125—7.24%, a kórházban visszamaradt múlt év végén 30. Az elbocsátottak közül gyógyultan hagyta el az intézetet 1171 azaz 73.1%, javultan 333 azaz 20.8%, és javulatlan állapot-

Nincs többé lábfájás!

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségletét okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyukszem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

ban 98 száz 61%. A kórház 6 évi fennállása alatt tehát bejáró és fekvő betegként összesen 13661 beteg gyermek lett megfelelő kezelésben részesítve, hogy minő alapossággal és lelkiismeretességgel, arról a számok maguk adhatnak tanubizonyosságot, mert a betegforgalom állandó és rohamos emelkedése bizonyosan nem következett volna be, ha az intézet nem allana feladata magaslatán.

A bejáró szegény gyermekek közt 272 kor. értékű ingyen gyógytsert osztottak ki. Az idén már körülbelül 1200 kor. értékű gyógytsert fognak kiosztani a város, a gyermekliga és egyes jótévedők adományából. Néhai *Holnapp* Mihályné 2000, néhány *Bábolnay* Jánosné 800 koronát hagyományoztak a Gyermekkórházra. Az 5000 koronás Röntgen gép már csaknem teljesen ki van fizetve. Melegen emlékszik meg a jelentés Szűcs Géza volt gondnok érdemeiről és az ősszinte részvét hangján parentálja el Ragány J. volt főszámvevőt, kinek igaz érdemei voltak a kórház létesítése körül.

A gyermekkórház most már 52 ágyra van kibővíthető, de mostani helyén többé bővíteni nem lehet. Elő kell készíteni az új gyermekkórház építésének kérdését.

Az igazgató-őorvos jelentését elismeréssel vették tudomásul.

Az előterjesztett zárszámadás szerint a múlt évi maradvány 9000 korona. A folyó évi költségvetés kiadási és bevételi tétele 18—18 ezer korona. Elfogadták.

Ezután az intézet tisztviselőinek fizetését rendezték. Az igazgató-őorvosnak az évi 2000 koronát 3000 koronára; a műtőorvos 1000 koronáját 1800 koronára; a segédorvos díját 600 koronáról 900 koronára; a gondnok 800 korona díját 1000 koronára emelték fel; végül a gége- és fülorvos tiszteletdíját évi 300 koronában állapították meg. Ezen fizetésemelést az indokolja, hogy az ágyak száma 34-ről 44-re, illetőleg 52-re szaporították s a bejáró betegek száma is megnövekedett.

A Szt.-István társulat nagyülése.

Az ország első katolikus intézete a Szent István társulat tegnap tartotta évi közgyűlését. A gyűlésen *Majláth* Gusztáv Károly erdélyi püspök elnökölt, ki nagyhatású, aktualitásokkal telt beszédet intézett a megjelent illusztris közönséghez.

A nagyon érdekes megnyitó beszédet lapunk élén közölik.

A nagy éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után *Giesswein* Sándor olvasta fel alelnöki jelentését s egyuttal a hat esztendő ciklus letelvére, letette megbízatását a közgyűlés kezébe. A közgyűlés persze tüntető éljenzéssel választotta őt újabb hat esztendőre alelnökké.

Utána következett az igazgatói jelentés, melyet *Erdősi* Károly igazgató terjesztett elő. A rendes tagok száma már majdnem 5000, a pártoló tagok pedig több 17000-nél. A rendes tagok ez évben is tagilletmény gyanánt a *Katolikus Szemlé*t kapták. Ezenkívül a Hitvédelmi füzetek sorában két, tudományos értékben föltötte gádag füzet jelent meg. Az egyik *Jeklicska* Ferenc dr tollából *Szociális kérdés és etika* címmel, a másiknak írója pedig *Notter* Antal dr a munkája a *Szabadkarakat* címet viseli.

Eleven élet folyt a Tudományos és Irodalmi Osztályban is, melynek működési köre ez évben a Szociális szakosztály tevékenységével bővült. Készülőfélben van az osztály hatalmas kiadványának, az *Egyháztörténelmi emlékeknek* új kötete is s a vállalat kiadásának ter-

heit ez évben a Meccenasok egész sora igyekezett az osztályra nézve megkönnyíteni. Báró *Hornig* Károly, Pór Antal, *Várossy* Gyula, *Fischer* Colibria Agoston, az esztergomi, *nagyvadradi* és *vessprémi* káptalanok, gróf *Zichy* Gyula, *Vajda* Ödön, gróf *Mailáth* György és báró *Vécsey* József adományai hathatósan előmozdították történelmünk e nagy jelentőségű kútforrásának minél előbbi teljes megjelentetését. A Társulat ajándékkönyv gyanánt a lefolyt évben 14000 korona értékű, részben iskolai, részben vegyes irányú könyvkiadványokat adományozott.

Örvendetes emelkedésről értesíti a közgyűlést a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részvénytársaságának, valamint a *Stephanum-nyomda* részvénytársaságának évi jelentése is. Szászakra megy a most először és az ujoan kiadott könyvek és füzetek száma. Sok értékes művel gyarapodott az ifjúsági iratok, a vegyes kiadványok s a *Családi Regénytár* sorozata. Ezen kívül megjelent az 1909—10 évre szóló *Papi névtár* is. Különös nagy gond fordított a népies iratokra.

A Szent-István-Társulat kiadványainak minél szélesebb körökben való elterjesztése végett a könyvkiadóhivatal keretében egy új működési ág szerveztetett: *Terjesztő Iroda*.

A Társulat könyvkereskedésének főállása is biztosítottak tekinthető. Jövőjében annál inkább bízhatunk, mert ez évben behozott újítás, a *Műkereskedési Osztály* elig negyedéves főállása alatt is sikeres üzleti vállalkozásnak bizonyult. A könyvkiadó részvénytársaság az elmúlt évben negyvenkét személyt foglalkoztatott.

Az idén tizedik életévét betöltő *Stephanum-nyomda* részvénytársulat a múlt évben körülbelül hatszor annyi munkát végzett, mint az első évben. 365 személyt foglalkoztatott. A nyomdának szedő- és géptermei kívül van önálló könyvkötészet és betűöntődéje is. Körforgó gépein 2 napilapot és 43 folyóiratot készit. A nyomdát legújabbban a londoni magyar kiállítás díszoklevéllel tüntette ki.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelettel vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

OLVASÓINKHOZ. Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy szükségletüket lehetőleg azon cégnél sziveskedjenek beszerezni, kik lapunkban hirdetnek és ilyen bevásárlás alkalmával mindig kérjük a „Tiszántul” hirdetésére hivatkozni, mert ezzel olvasóink a kiadóhivatalnak is szivességet tesznek.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága folyó évi május hó 7-ik napján délután 3 órakor, a városháza I. emelet 35. sz. termében bizottsági ülést tart, melynek tárgya a bejelentési hivatalra vonatkozó szabályrendelet folytatódó tárgyalása.

* **Ajándék a Szigligeti Társaságnak.** A földmívelésügyi miniszter a nagyváradi Szigligeti Társaságnak két népkönyvtár részére 100—100, — összesen 200 kötet könyvet küldött.

* **A vigadó megnyitása.** A jótékony egyletek javára rendezendő ünnepi és rendező bizottságának elnöke *Messy* Mihály, a közönség tájékoztatására a következő tudnivalókat közli: A vigadó helyiségeibe gyalog érkezők a Kossuth utcai gyalogbejárón át lépnek be — melynek lépcsői a földszinti előcsarnokba vezetnek; a kocsin érkezők ugyancsak a passage Kossuth Lajos utcai kapuján hajtattak be a Vigadó három ajtós főbejárata elé (szembe a Wikus cukrászdával). A gyalog és kocsi bejáróknál a közönség a földszinti nagy előcsarnokba jut — ugyan ide jutnak azok is, akik a szálloda étterméből, vagy esen keresztül mennek az estélyre. Itt van elhelyezve a ruhatár. Akik az erkély-karzatra váltottak jegyet, azok részére egész külön lejáró lépcső vezet a passage Kossuth Lajos-utcai részén, a három ajtós főbejárón túl, (ugyancsak szemben a Wikus cukrászdával), három emeleten át az erkély előcsarnokába, ahol az erkély közönségének külön ruhatár áll rendelkezésére. Az estély pénztára a földszinti nagy előcsarnokban van elhelyezve. Erkélypénztár — fenn az erkély külön előcsarnokában. A Vigadó ünnepélyes megnyitása a nagyteremben történik. Itt gyűl egybe a közönség, a rendezőség irányítása szerint foglal helyet, meghallgatja a megnyitó beszédeket és ezután kezdődik a tánc, melyhez nyomtatott táncrendek osztanak ki. Az ünnepi estély kezdete 9 órakor, ez időre a közönség pontos megjelenése kéretik. Az estélyre a Vigadó kisterme és a mellette levő étterem átkező helyiségül rendeztetik be. Az erkély számozott ülés és állóhely jegyek a nagyterembe való belépésre nem jogosítanak. Az ünnepi estély zenéjét a cs. és kir. 37. gyalogezred katonai zenekara és cigány zenekar szolgáltatja. Távozás a vigadó helyiségéből a földszinti előcsarnokon át történik. A Vigadó összes helyiségeiben a legmesszebbmenő köz- és tűbiztonsági intézkedések megvannak téve.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Schütz* Jenő székelyhidi adóhivatali ellenőrt a nagyszabenyi m. kir. adóhivatalhoz adóhivatali segédde nevezte ki.

* **Kugliverseny a Legény-egyletben.** A legényegylet rendbe hozta tekepályáját. Új bábok, új golyók, új dobó-deszka teszi élvezetessé az egészséges nyári sportot. Az egylet ez alkalommal versenyt nyit tagjai számára. Verseny díjak: 1) egy 10 koronás arany; 2) 5 kor.; 3) 3 kor.; 4) 2 kor.; 5) 1 kor. A verseny dobások kezdete május 9., vasárnap. A nyertesek kihirdetése s a díjak kiosztása a legközelebbi háziestélyen fog ünnepélyesen megtörténni. — Az egylet dalárdistái továbbá *péntek esténként* rendkívüli alkalomra készülve próbákat tartanak. Az érdekelteket ezuton hívja meg az egylet igazgatója.

* **Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.** Ha nem is irnonk ide: *Félix gyógyfürdő*, olvasóink bizonyára tudnák, hogy erről az Európában leggasdagabb forró kénés hó forrásról van szó. A víz hőfoka 50° Celsius. gyógyjavallat fürdő alakjában, csusz (reuma) és kősvény ellen. Női betegségeknél, idült méh és petefészek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál. Ivógyóymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, mákacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknél, sárgaság és epeköveknél, meglepő

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Miden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

gyógyhatás. Tükrő, kád, mór, szénasav és Iszap fürdők. 1908 évben 2600 állandó fürdővendég. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kiülő vendéglők, jutányos étlap árak, állandó előrendű cigány sene, vasárnaponként katonazene, tennis pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 sonat közlekedik naponta. Posta, távirat, interurban telefon. Curtaxe és senedij nincs! Prospektust küld az igazgatóság!

* Pályázatok a katonaiskolába. A cs. és kir. közöshadseregbeli katonai akadémiákba, a fumei haditengerészeti akadémiába, katonai al- és főreáliskolákba, a m. kir. honvéddapród- és főreáliskolába és Ludovica akadémiába, katonatiszti árvaifuk és katonatiszti leányok nevelőintézetében az 1909—10 ik tanévben üresedő kincstári, magyar állami, magán alapítványi és fizetéses helyekre vonatkozólag kibocsátott pályázati hirdetmények hivatali helyiségben (Városház II. emelet 30 sz. szoba) a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők. Ezen körülményt azzal teszem köztudomásra, hogy az ezen intézetekbe való felvétel-módozataira vonatkozólag kiadott »Tájékoztató« füzetet az érdeklődők a m. kir. honvédelmi miniszterium segéd hivatali főigazgatójánál díjtalanul beszerezhetik. — Közhírré teszem, miszerint a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolában az 1909—1910. tanévben betöltendő helyekre a m. kir. honvédelmi miniszter ur leirata értelmében pályázat nyitott. A pályázati határidő 1909 július hó 1-ig. A pályázatra vonatkozó feltételek hivatali helyiségben (Városháza II. emelet 31 sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. *Darvassy Lajos*, tanácsnok.

* Vörös korosmai harc. Nagy verekedés volt tegnap Berettyószentmártonban. Valami csekélységen összeszóllalkostak a legények s ebből valóságos korosmai harc fejlődött ki. Megvillantak a kések, hatalmas husángok kerültek elő a sarokból s egymásra rohant a két párt. Három legény félholtan rogyott a korosma padlójára. A késelő legények közül a következő három legényt tartóztatta le *Jakó László*, *Paraszék Márton* és *Török Sándor*. E három legény volt a verekedés vezetője. Hatalmas bicskákkal szurkálták össze *Fessgai Lajost*, *Micuka Jánost* és *Micuka Józsefet*. E három sebesültön kívül, még többen szenvedtek kisebb sérüléseket. A fenti 3 legényt beállították a kórházba, hol ápolás alá vették őket. Az ügyesség vizsgálatot indított a késelő legényben.

* Gyanus halálesetek. *Sápról* írják, hogy ott tegnap reggel hirtelen elhunyt *Vásáry Mária* nevű asszony. Az orvos mérgezést állapított meg a halál okául s ezt az előjáróság jelentette a kir. ügyességnek. Ugyaníly eset történt tegnap *Biharos* is, hol *Csicsó János* nevű közműves halt meg mérgezési tünetek között. A kir. ügyesség mindkét esetben elrendelte a boncolást s egyúttal széleskörű vizsgálatot rendelt, mert valószínű, hogy a megyében valami bűnös szövetkezet dolgozik.

* Megkerült ridikül és pénz. Egy női táskát találtak 80 korona pénzzel, bevásárlásra összeirt jegyzékkel és néhány mintával. Ezen talált táskát és pénzt a főkapitánynál átvehették.

* Találtak egy másik női kézi táskát, benne egy szurkos zsebkezdő s néhány fillér pénz van. Igazolt tulajdonosa átveheti a főkapitánynál.

* Fontos újítás. *Lapunk kiadóhivatala engedve a közönség köréből ismételtelen hozzá ér-*

kesett óhajnak, a napokban megnyitotta az »Apró hirdetések« rovatát. Fontos újítás ez azért, mert 40 fillért bárki hirdethet: aki állást keres, aki állást ad, aki lakást keres, vagy ki akar adni, vagy akinek eladni valója van, vagy valamit megvételre keres és így tovább. Lapunk elterjedtsége pedig eléggé garantálja, hogy az apró hirdetéseknek meglesz az óhajtott eredménye. Az apró hirdetések ára: minden sor 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. A legolcsóbb apró hirdetés ára 40 fillér. Az apró hirdetések díja előre fizetendő.

x Üzlet áthelyezés. A nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy női kézimunka, rövidáru, vászon, fehérnemű és kötött áru üzletemet folyó év május hó 1-től Rákóczi-ut 276 sz. saját házamba helyezem át (Sebő Imre könyvkereskedő helyébe) Orsolya-zárdával szemben — Mély tisztelettel *Oláry I.*

x Új iparvállalat Nagyváradon. Nagyvárad városa — fokozatosan — lépésről-lépésre halad. Különösen az ipar és kereskedelem terén emelkedik folyton. Ez alkalommal is egy új cég letelepüléséről számolhatunk be olvasóinknak. *Reisz Miksa* butorgyáros, kinek már 35 év óta van Békés-Csabán butorgyára itt Nagyváradon a Sas-utcában fényes üzletet nyitott. A cég állandóan több mint 100 munkást foglalkoztat és hogy termékei jók, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy áruit külföldre is exportálja. A gyár asztalos, kárpitós, képfaragó és esztergályos munkákat készít és munkáinak jóságáért kezesseget vállal. Hgy a *Reisz Miksa* butorgyára csak jó munkákat készít élénken igazolja, hogy már eddig is vagy 500 iparost neveltek, kik részben önállóak, részben pedig igen szívesen látott munkások. *Reisz Miksa* ez uton hívja meg olvasóinkat. — Természetesen bevásárlási kénysszer nélkül butorkiállításának megtekintésére.

x Villamos világítási és osengő berendezések, remek csillárok Stern A. Vilmosnál Bémer-tér 2. Telefon 556. *Éjjel is van szorol.*

x Csillárok fémtárgyak csiszolása, fényezése, *Amerégők* s ezek jókarbantartása Stern A. Bémer-tér. Telefon 556.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Elvált asszony.
Péntek: Tatárjárás.
Szombat: Szerencse fia.
Vasárnap: d. u. Gyurkovits leányok, este Csepürágók.

EGYESÜLETEK.

(A tüdővész ellen védekező egyesület közgyűlése. A »Tüdővész ellen védekező egyesület Nagyváradon« folyó hó 7-én azaz ma pénteken d. u. 4 órakor a városháza kistermében rendez évi közgyűlést tart, melyre az egyesület tisztelt tagjai birlapi uton ezennel meghívotnak. Táragsorozat: 1. Az igazgató választmány nevében elnöki megnyitó és évi jelentés. 2. Az 1908. évi zárszámadás, a fölmentvény megadása. 3. Az 1909. évi költségvetés. 4. Titkári jelentés. 5. Esedéges indítványok, melyek az alapszabály 7 ik §-ának g.) pontja szerint a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával bejelentendők. Nagyvárad, 1909. év május hó 6 án. *Glacz Antal* elnök. Dr. *Fráter Pál* titkár.

IRODALOM.

Bihari Pontok.

Nagyváradon már anyai irányu lap, folyóirat jelent és jelenik meg, hogy minden új lap létesítőjét legalább is súlyos testisértésként minősülő büncselekmény miatt kellene elítélni.

Minden iránynak van egy-egy organuma és ezek hol élnek, hol meghalnak. Csupán a humornak, a jókedvnek, a szellemességnek, ötleteknek nincs lapja. Ezt a hiányt érzi is a közönség, mely a fővárosi élelapokat oly mohón olvassa s ez által még sem elégti ki magát. Hiszen bármelyik sokkal kisebb népességű és forgalmu városnak is megvan a maga élelapja csak épen Nagyváradnak nincs. Eddig ugyan már több ilyen lap jelent meg Nagyváradon, de valamennyi kimult részint anyagi támogatás, részint szellemi tartalom hiánya miatt.

Most két jeles kollégánk *Papp János* és *Marion Manó* engedve a közönség óhajának, elhatározták, hogy megindítanak egy élelapot. A lap címe »Bihari pontok« lesz. Illusztrációi nem általánosak lesznek, hanem helyiek. A szerkesztőknek az a céljuk, hogy a közönség kívánalmait minden irányban kielégítsék s a fővárosi élelapokat fölöslegessé tegyék. A lap e hó közepén indul meg, s a közönség máris nagy érdeklődéssel tekint az új élelap elé. Tekintettel tehát a szerkesztők emez intenciójára őket nem kellene elítélni, csakis az esetben ha fidi-buszoskodnak.

Z E N E.

 # Stefániai és Sebők a Vigadóban. A hétfőn tartandó hangverseny, mely a Fekete Sas pompás nagytermében lesz megtartva, általános érdeklődést kelt mindentel. A hangverseny rendezői *Glacz Antal* főispán, *Szamaszenka Ernő* és *Karlándor Ede* nagyban buzgólkodnak a siker érdekében. A hangverseny műsora a következő:

1. Schumann R. Etudes symphoniques, zongorán előadja Stefániai Imre. 2. a) Verditől ária Hernáni című operából, b) Tarnay A. A réteken járok dalolva, éneklő Sebők Sári, m. kir. operaház tagja, zongorán kíséri Tarnay Alajos. 3. Liszt F. Sonata H. moll, előadja Stefániai Imre. 4. La Grango ária Erkel Ferencről a Hunyadi László operájából, éneklő Sebők Sári, zongorán kíséri Tarnay Alajos. 5. Chopin: a) Berce, b) Marcia funebre, c) Etude f. dur, d) Ballade as dur, előadja Stefániai Imre. 6. Sauer Etude, Liszt F. Tarantella Veneczia c Napolii, előadja Stefániai Imre.

Ez a műsor azonban még nem teljes, ugyanis a rendezőség egy nagyon kedves meglepetést tartogat a közönség számára. Ezt a meglepetést azonban még nem szabad elárulnunk. A hangversenyre, mely a Bmke javára lesz rendezve, jegyeket már most lehet váltani Sebő Imre könyvkereskedésében. A jegyeket a rendezőség mérsékelt áron bocsátotta ki, hogy mindenki megszerezhesse azokat. A jegyeket különben előjegyeztetni is lehet a főispáni irodában, vagy Sebő Imre kereskedésében.

Feltűnő olcsó árakban szerezhetők be Friss és Társánál
női-, férfi- és gyermek harisnya, keztük, ridikülök, sétabotok, nyakkendők; óriási választék sapkákban.

TÁVIRATOK

Agyonlőtt merénylő.

Budapest, május 6. Poros Márton Korona-uti 4. számú ház viceházmestere szerelmes volt egy leányba, akit állandóan üldözött szerelmi vallomásaival. A leány azonban hallani sem akart a vallomásokról. Tegnap Poros revolverrel vette üzőbe a leányt, aki egy házba futott. Poros utána lőtt, s amikor a kivonult rendőrök leakarták fogni, lelövésével fenyegette őket. Az összegyűlt közönség közül ekkor valaki revolverből Porosra lőtt. A golyó Porost mellén találta, aki eszméletlenül rogyott össze.

Felrobbant dinamit-gyár.

Berlin, május 6. Berlin közelében lévő allendorfi dinamit-gyár felrobbant. A gyár teljesen elpusztult. Tegnap 5 ember holttestét húzták ki a romok alól. A robbanás oly erős volt, hogy a nagy távolságban lévő épületek ablakai is összezúzódtak.

Bülow-lemondott.

Berlin, május 6. A Neue gesellsch. Korr-nak ama híre, hogy Bülow birodalmi kancellár lemondani szándékozik, csak kevés lap veszi figyelembe és ezek is izgatottság nélkül fogadják. A politikai körök egyrészeben a lemondásról szóló hírt baklövésnek tartják, abból a célból, hogy a blokkpártot kompromisszumra bírja és a konzervatívok ama részét, részét, mely a birodalmi adóreform kérdésében elfoglalt magatartása által Bülow herceget lemondásra akarja kényszeríteni, észreféltse. Egy másik parlamenti körből informált tudósító a lemondási hírt szava-hihetőnek mondja és hozzáteszi, hogy a legutóbbi napok eseményei indították a birodalmi kancellárt arra, hogy ezt a végső lépést megtegye.

Igazságszolgáltatás.

§ Sikkasztó szocialista pénztáros.
A szervezett építőmunkások pénztárosát Varga Józsefet ítélte tegnap délután 3 havi fogházra a kir. törvényszék. Varga József 700 koronát sikkasztott el a munkáspénztárból részint a 31 fillér havi tagságdíj el nem számolásával s azoknak saját céljaira való fordításával, részint elsikkasztva a munkás újság előfizetési árát. A sikkasztó szocialista pénztáros beismerte tettét. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 6.

Buza ápr.	50 kilogrammonként	14.35
Buza májusra	—	13.97
Buza októ.	—	11.80
Rozs májusra	—	—
Rozs ápr.	—	—
Tengeri máj. 1909	—	7.48
Tengeri júl.	—	7.75

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 6.

Osztrák hitelrészvény	—	684.—
Magyar hitelrészvény	—	736.75
Leszámitoló bank	—	482.—
Rimanintányi	—	572.—
Osztrák-m. államasv. részv.	—	697.50
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	259.—

Eivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1909. május 6.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.50
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 frankos (Napoleonder)	—	19.03
Német birodalmi márka	—	117.56
20 márkás arany	—	23.51
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcsön	—	93.69

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: **Faragó Béla.**

(Folytatás.)

39

— Igen is, kezét csókolom, erősen töltve.
— Jól van fiam . . .

Móni bácsi rágyújtott. Az elébb már azon a ponton volt, hogy a leendő Kongó királyságot elcseréli egy pipa dohányért.

Irti akart a rektornak, jöjjön fel titokban, hozzon magával egy pipát és elegendő dohányt. Ad vocem: irás; észébe jutott a levél, a mit feleségének akart írni. Neki gyürkőzött s irt viselt dolgok teljegyzésével násznagyi bókokkal teljes levelet. A megszólitás egyenesen a mohamedán paradicsomba illett a tuba alá . . .

A vége az volt: nincsen szebb élet, mint a mi a szép szőke Dunánál folyik, csak az ő élettársa jöjjön mielőbb, mert akkor azután élveik, lesz-e király, nem lesz-e király. A rektor készüljön észáknak, legalább a korona gondjai után üthetnek tartit. Hát az a paraszt gyermek mit csinál? Legyen esze, ha ur lehet, miért paraszt? Mikor pénz van urnak lenni könnyű, legnehezebb a szegénység. Az újságok mellékeltetnek.

A levél befejeztekor újra látogatást jelentettek:

— Mrecz Alidor ur! . . .

Móni bácsi még mindig urasnok tartotta az elfogadást. Jó mulatság ez, örökké uj és új arcok. Tanuj az ember beöie.

Ezuttal a látogatás nem őt illette. Mrecz Alidor urat elkapta a hírlapírói láz s eljött hona kisasszonyt interwiewolni. Móni bácsi készséggel vezette be. A hölgyek megtudva a célt, szívesen fogadták. Móni urnak tetszett, hogy mindig az újságban olvasta a nevét. Ez az európai mákony az újságba való névkirás. Nánan élvezik pedig és milyen kevésnek áll ellent az idgizete?

Alidor ur különféle kérdéseket tett s egy selyemkötésű jegyzőkönyvbe írta a feleleteket.

Anasztás megmutatta neki a szobákat. Felvilágosításokat adott. Meghívták máskor is, ha akar velük találkozni a szigeten lessnek, szép lenne ha néhány fiatal embert bemutatna.

Alidor ur meggerte.
Igy vonultak be Ünnepey Parázsék a szép szőke Dunához. De hol maradt a kovász?

VII. FEJEZET.

Barnabás veszekel.

Egy hete szálltak utra a nyelvedí argonauták. Stanczi néni napról-napra toltta az indulót. Ennek amannak jó helyet keresett, ma talált, holnap rosszalta.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VOSKICS GYULA.

NYILTÉR.

Nemzeti Szálloda
Nagyvárad, Kert-u.

SZÁLLODA. . . ÉTTEREM.
KÁVÉHAZ.

:: ÓRIÁSI KERTELYISÉG ::

Nagyvárad egyik leg-
szebb kerthelyisége meg-
nyilik a legközelebbi va-
sárnap.

KATONAZENE.

KITÜNŐ HEGYI ÉS FAJBOROK

KÖBÁNYAI VILÁGOS ÉS

::: BARNA SÖR :::

ELSŐRENDÜ MAGYAR

::: KONYHA :::

ZÓNAREGGELI,

FIGYELMES KISZOLGALÁS

Tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

bérlő.

ANGIOLARIUM
Rákóczi-ut 10.
NAGYVÁRAD.
BENKO
Mindenféle
könyvet
ad és vesz.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
— Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Két tanuló

felvétetik a Szent László-nyomdában.

Tanuló

felvétetik Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Egy

használt puld és pénztár-asztal eladó. Nagyvárad Hotelbank Kossuth Lajos-u.

Építkezési

vasgerendák, fürdőszoba berendezések, kovácsolt és öntöttvas, valamint kő-agyag-csövek fekete és horganyzott sodronyfótok, Rabitz fonatok, legjobb szerkezetű jégszekrények, és fagyallgép nagy választékban és olcsó árban kaphatók Andrányi Károly és Fiai cégnél Nagyvárad. Ugyanott villany és légszesz esillárok, továbbá vetőgépek minden elfogadható árban kiárulhatók.

Gazdasági gépek, gőzmotorok, gáz, petroleum, benzín, nyersolaj, szívógáz-motorok és malomberendezések gyárilag javítottak és felszereltetnek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29-43. Debreczeni Lajos gépjavitó műhelyében.

Kauczil és Széles műbutor asztalosok Körös-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca.

Kalapok

a legjobb minőségben és a legdivatosabb formákban Reichard áruházában kaphatók.

Három

Pallas-Lexikon, teljes 18 kötet olcsón eladó BENKŐ antiquariumában Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Egy

jó állapotban levő salongarnitúrát keresek megvételre. Cím e lap kiadójában megtudható.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobb.

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszántú apróhirdetéseivel.

Kitűnő

Hegyiborok! Jégbehűtött kőbányai sör; legolcsóbb: Mertz bodegájában, Körös-utca 20.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogyan hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, iziéses toaletteket, stb. stb.

Kitűnő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főtörekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses pártfogást kérve vagyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órászmester, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-megye részére. ::

Körösi János

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, Körös-utca 44. sz.

Tisztelettel értesítem az uri közönséget, hogy nálam

a legjobb szabású öltönyök

készülnek bármily kivitelben, igen szolid árak mellett. Egyben megemlítem, hogy szabászatomat Londonban tanultam, amelyről bizonyítványt bármikor felmutathatok. — Pontos kiszolgálás.

Modern szabás! Olcsó árak!

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégoél 11 évi praksziszom után után épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet Olasz, Szt. János u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással meggyerjem. — Épület üvegezését és képkeretezését a legnagyobb pontossággal teljesítem, üveg porcellán, konyha edényeket jutányos árban szolgálók. A n. é. közönség pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Lohr Mária

ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, vegylisztító és kolmefestő
Budapest, VII. Baross-utca 85. sz.

FIÓKOK:

- VI., Eskü ut 6. (Klotild-palota)
- VI., Andrássy-ut 16.
- VI. Teréz-körut 39.
- V., Harmincad-utca 4.
- VIII., József-körut 2.
- IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, dísznövények és menyasszonyi koszorúk mélyen leszállított árban kaphatók Kapucinus-utca 5. sz. alatt. Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: REICH :: IRMA, művirágkészítő. ::

A legmegbízhatóbb arcápolószer a szeplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1-1 korona. Ára 1-1 korona.

Kapható:

FARKAS ISTVÁN „Arany-Sas” gyógyszer-tárában Nagyváradon, Szent László-tér.

Fudally Bálint

férfi szabó

lakását Sal Ferenc-utca 14. sz. alá helyezte, ahol a legújabb anatomiai szabás, szolid határozott árak mellett lesznek a mélyen tisztelt urak kiszolgálva.

Teljes tisztelettel

FUDALLY BÁLINT

Sal Ferenc-utca 14. szám.

Házikoszt

— elsőrendű — kapható egy volt nagyvendéglős nejeánl május hó elsejétől Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt. Étkezni lehet a háznál, esetleg haza is küldetik. Értelkezhetni Weisz Ignácnénál Szacsavay-utca 30.

Jégszekrények

legmagasabb hűtőképességű *műkalapburkolattal*

Fagylaltgépek

ered. amerikai egyes és kettős rendszerrel.

Kerti székek, padok, asztalok

összecsukható kovácsolt vasból. Ruha *mosó mangorló és facsaró-gépek* nagy választékban. Kivánatra árajánlással szolgál

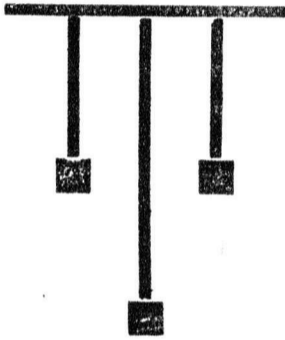
Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-út. Telefon: 390.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni arról, hogy a **Farkas László** cég alatt 16 évig fennállott vas és szerszám-üzletet a mai napon megvettem, s azt **Farkas László utóda** cég alatt törvényszékiileg bejegyeztettem, annak vezetésével FARKAS LÁSZLÓ urat megbíztam. Amidőn ezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, örömmel hivatkozom azon régi ismerettség és bizalomra, amit már a nagy közönség jogelődöm Farkas László személyéhez kötött, s kérem azt a jövőben is céggemmel szemben fenntartani. Szives támogatásuk ellenében előre is biztosítom a t. vevőközönséget, hogy legfőbb törekvésemet fogja képezni, hogy úgy az áruk kitűnő minősége, mint pontos és gyors kiszolgálása, de különösen olcsó árain megállapításával, valamint raktáram dús felszaporításával teljes megelégedésüket kiérdemeljem.

Becsés pártfogásukat kérve vagyok

teljes tisztelettel

Farkas László utóda cég,

Farkas László cégvezető

Szives tudomásul!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint helyben a Rákóczi-úton a volt Bartos H. és Társa ernyő- és harisnya-különlegességi helyiségben egy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett izlésű **női kalap, ernyő, harisnya** és keztü különlegességi üzletet nyitok, melyet e hó 5-én nyitok meg.

A n. é. közönség tömeges pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

SZOLID SZABOTT ÁRAK!
:: TELEFONSZÁM 130. ::

UJHELYI RÓZA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut, Városi Bazár-épület.